

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของ โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชลกร ต้นประภัทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤศจิกายน 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของ ชลกร ดันประภัสร์ ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)
วันที่ 17 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

คุณุภินิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่กรุณาให้แนวคิดให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งชี้แนะแนวทางในการค้นคว้า และพัฒนางานวิจัยที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้ง ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม และดร.พูนพงศ์ สุขสว่าง ที่ให้ คำปรึกษาด้านการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการและกระบวนการวิจัยที่ถูกต้อง ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ทำให้งานวิจัยสำเร็จด้วยดี ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง จึงขอกราบ ขอบพระคุณท่านกรรมการที่ปรึกษาคุณุภินิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการควบคุมคุณุภินิพนธ์ และคณะกรรมการสอบคุณุภินิพนธ์ ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงานทำให้งานวิจัยมีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และความกรุณาในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณครู อาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสาทความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่ง แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในวันที่รอคอยวันนี้ และขอขอบคุณที่ ๆ น้อง ๆ ร่วมรุ่น ปรด.1 ทุกคนที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือมาโดยตลอด รวมถึงพี่น้องชาวประภัสสรวิทยาที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ

สุดท้ายนี้ที่จะลืมไม่ได้คือบุคคลในครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณป้า คุณลุง คุณน้า ที่เป็นผู้แนะนำให้กำลังใจในการเรียน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความห่วงใย ดูแล ให้ความเข้าใจ และสนับสนุนผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาได้อย่างเต็มที่ และญาติ พี่น้อง ทุก ๆ คน ที่เป็นกำลังใจ ให้การช่วยเหลือสนับสนุนที่ดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของ คุณุภินิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่บุพการี นูรพาทจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนครบเท่า ทุกวันนี้

ชลกร ตันประภัสร์

49810310: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม/ โรงเรียนเอกชน/ ปัจจัยที่ส่งผล

ชดกร ต้นประภัสร์: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียน
เอกชน ประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (FACTORS EFFECTING TO
CREATIVITY AND INNOVATION OF PRIVATE SCHOOLS IN BASIC EDUCATION)
อาจารย์ผู้ควบคุมคุณนิพนธ์: ชร. สุนทรายุทธ, Ph.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ศ. 264 หน้า. ปี พ.ศ.
2553.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรม
ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์องค์ประกอบ
ของปัจจัยคัดสรร และเปรียบเทียบสมการทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของ
โรงเรียนเอกชน ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านความสร้างสรรค์และนวัตกรรมและกลุ่ม
โรงเรียนทั่วไป กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 307
โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างรวม 1,112 คน ได้มาโดยการสุ่มแบ่งกลุ่ม
แบบเจาะจงและการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรแฝง 6 ตัวแปร ได้แก่ ความคิด
สร้างสรรค์ของผู้บริหาร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศ
สภาพแวดล้อมของงาน และ วัฒนธรรมการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามของ
ตัวแปรแฝงทั้ง 6 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS ในการหาค่าสถิติพื้นฐานและใช้โปรแกรม
LISREL 8.72 ในการตรวจสอบองค์ประกอบ และสร้างสมการทำนายเปรียบเทียบ

ผลการวิจัยปรากฏว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงทุกตัวมีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า *GFI* ขององค์ประกอบตัวแปรแฝงทั้ง 6 ตัวอยู่ระหว่าง 0.99
ถึง 1 และค่า *AGFI* ที่ 0.98 ถึง 0.99 นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของ
โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนทั่วไปคือ ความคิด
สร้างสรรค์ของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของงาน และวัฒนธรรม
การเรียนรู้ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 77 ส่วนกลุ่มโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้าน
ความสร้างสรรค์และนวัตกรรม ให้ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ บรรยากาศสภาพแวดล้อม
ของงาน ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนในทางบวก โดยสามารถอธิบายความ
แปรปรวนได้ร้อยละ 80 โดยสมการที่เหมาะสมที่สุดมีค่า χ^2 เท่ากับ 1.424 ที่ *df* เท่ากับ 3 ค่า *p* เท่ากับ
.699 ค่า *GFI* เท่ากับ 1.000 และค่า *RMSEA* เท่ากับ 0.000 แต่ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ
ผู้บริหารนั้นส่งผลในทางตรงกันข้ามในกลุ่มโรงเรียนทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญ และ ไม่ได้ส่งผลอย่างมี
นัยสำคัญกับกลุ่มโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้านความสร้างสรรค์และนวัตกรรม

49810310: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: CREATIVITY AND INNOVATION/ PRIVATE SCHOOL/ FACTORS AFFECTING

CHONLAKORN TANPRAPHAT: FACTORS EFFECTING TO CREATIVITY AND INNOVATION OF PRIVATE SCHOOLS IN BASIC EDUCATION. ADVISORY COMMITTEE: DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., PAIRAT WONGNAM, Ph.D. 264 P. 2010.

The purposes of this research were to study creativity and innovation of private schools in basic education and factors effecting the schools' creativity and innovation, and to compare the multiple regression models of general schools and creative and innovative schools. The sample used in the study derived by means of purposive random sampling consisted of 307 private schools and 1,112 teachers. There were six latent variables namely, Creativity of Administrator, Achievement Motive of Administrator, Leadership of Administrator, Climate and Environment of Work, and Learning Culture. The research instrument was a questionnaire on the six latent variables. Data were analyzed by descriptive statistics, and inferential statistics using SPSS and LISREL 8.72 was used for confirmatory factors analysis and comparison of multiple regression models between two groups of schools.

The results of the research found that confirmatory factors analysis was consistent with empirical data for all the latent variables which have *GFI* ranging from 0.99-1 and *AGFI* ranging from 0.98-0.99. The most fit multiple regression model was found to be: $\chi^2 = 1.424$, $df = 3$, $p = .699$, $GFI = 1.000$, $RMSEA = 0.000$. The variables in multiple regression model accounted for 77 percent of the variance in the creativity and innovation of the general private schools group and 80 percent of variance in the creativity and innovation of the private schools group that were recognized as creative and innovative. However, Achievement Motive of Administrator was affected significantly by creativity and innovation of the general private school in opposite direction and was not affected insignificantly by the creative and innovative schools.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
การสร้างสรรคและนวัตกรรมของโรงเรียน.....	17
ปัจจัยที่ส่งผลถึงการสร้างสรรคและนวัตกรรมของโรงเรียน.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	99
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	99
ขั้นตอนการวิจัย.....	100
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	104
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	106
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	107
การแปลความหมายของคะแนน.....	108
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน	116
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชน	117
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	120
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงของ โมเดลการวัดตัวแปรแฝงและการสร้างสเกลองค์ประกอบ	123
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสมการพหุคูณของโรงเรียนกลุ่มที่ได้รับรางวัล และโรงเรียนทั่วไป	134
5 สรุป และอภิปรายผล	143
สรุปผลการวิจัย	144
อภิปรายผลการวิจัย	147
ข้อเสนอแนะ	157
บรรณานุกรม	159
ภาคผนวก	171
ภาคผนวก ก	172
ภาคผนวก ข	174
ภาคผนวก ค	176
ภาคผนวก ง	178
ภาคผนวก จ	180
ภาคผนวก ฉ	193
ประวัติย่อของผู้วิจัย	264

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ด้านการเป็นองค์การเรียนรู้ (Dimension of Learning Organization Questionnaire (DLOQ))	95
2	จำนวนและร้อยละของสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนเอกชนสามัญศึกษา	116
3	ความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมของทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	117
4	ความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนทั่วไป	118
5	ความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนได้รางวัลดีเด่นด้านความสร้างสรรค์และนวัตกรรม	118
6	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชน	121
7	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	125
8	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร	126
9	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดภาวะผู้นำของผู้บริหาร	128
10	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมของงาน	130
11	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร	132
12	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ โมเดลการวัดความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	134

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของปัจจัยด้านความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	9
2 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร	10
3 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร	10
4 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของปัจจัยด้านบรรยากาศสภาพแวดล้อมของงาน	11
5 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร	11
6 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียน	12
7 กรอบแนวคิดปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียน	12
8 แนวคิด 4 Ps of Creativity in the Classroom	27
9 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลง ความซับซ้อน และภาวะผู้นำ	59
10 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย กระบวนการและผลที่ได้แต่ละขั้นตอน	101
11 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหาร	124
12 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร	126
13 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดภาวะผู้นำของผู้บริหาร	128
14 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม ของงาน	130
15 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร	132
16 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	133
17 ระยะตัดแกนตั้งและขนาดอิทธิพลของ Factor 1 - Factor 5 ที่มีต่อ Factor 6 เท่ากัน ทั้งสองกลุ่ม สมการที่ได้	135
18 ระยะตัดแกนตั้งต่างกัน แต่ความชันเท่ากัน ได้สมการ	136
19 ระยะตัดแกนตั้งเท่ากัน แต่ความชันต่างกัน ได้สมการ	137
20 ให้ระยะแกนตั้ง และความชันต่างกัน	139
21 ให้ระยะตัดแกนตั้ง และความชันต่างกัน แต่ปรับตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญของกลุ่มที่ 1 ออก ได้สมการ	140